

FEJEZETEK A MAGYAR NŐK TÖRTÉNETÉBŐL

Kurzuskód: BTTR4124DMA

Oktató: Árvai Tünde, egyetemi tanársegéd
arvai.tundi@gmail.com

Időpont, helyszín: Szerda 8:00–9:50
406. terem

1. február 10. KURZUS MEGBESZÉLÉS, REFERÁTUMTÉMÁK KIOSZTÁSA
2. február 17. A NŐTÖRTÉNETÍRÁS TÖRTÉNETE ÉS FORRÁSAI
 - Pető Andrea: A nőtörténetírás története. In: Rubicon 2001/6. 42–44.
 - Pető Andrea: [Társadalmi nemek és nők története](#). In: Bódy Zsombor szerk.: Bevezetés a társadalomtörténetbe. Bp., 2006.
 - Kéri Katalin: [Nőtörténeti és lánynevelés-történeti kurzusok és kutatások](#) a PTE Bölcsészettudományi Karán (hazai kitekintéssel) Autonómia és Felelősség. Neveléstudományi folyóirat. PTE BTK NTI 2014/1.
 - Joan Wallace Scott szerk.: Van-e a nőknek történelmük? Feminizmus és történelem. Bp., 2001.
 - Czibere Ibolya: [„Az asszonyok történetének megírásáról elfeledkezett még a történelem is.” A nőtudomány útja az intézményesülésig](#). Metszetek 2014/3. 18–32.
 - Fisli Éva: [Láthatók-e a nők a múzeumokban?](#) MÚzeumCafé 2020.
3. február 24. A NŐI JOGKÉPESSÉG ALAKULÁSA
 - Bachusz Dóra: Női jogképeség a 11-14. századi Magyar Királyságban. [Újkor.hu](#)
 - Péter Katalin: Nők önállósága, férfiak önállósága a társadalomban. Rubicon 2001/6. 20–24.
 - Koncz Ibolya Katalin: [Női különjogok](#) a középkori öröklési jog területén.
 - [A nő megítélése a kereszténység kezdetétől a reneszánsz korig](#). (Források.) In: Kéri Katalin: Érdekeségek a nők történetéből. Pécs, 1996.
 - Simándi Irén: [Küzdelem a nők parlamenti választójogáért Magyarországon](#) 1848–1938. Bp., 2009.
4. március 3. A FELESÉG–ANYA–HÁZIASSZONY SZEREPTRIÁSZ
 - Erdélyi Gabriella: [Szerettem egyszer egy nőt](#). Házasságkötés és házasságtörés 1500 körül. Történelmi Szemle 49. (2007/2.) 165–178.
 - Erdélyi Gabriella: [Nem szerelemből, hanem a földi javak végett. Házasságok kétféle modellje a késő középkorban](#). Rubicon 19. (2008/5.) 66–69.
 - Krász Lilla: Családi élet, családi szerepek. In: H. Balázs Éva, Krász Lilla, Kurucz György szerk.: Hétköznapi élet a Habsburgok korában, 1740–1815. (Mindennapi történelem) Bp., 2007. 8–35.
 - Péter Katalin: Magánélet a régi Magyarországon. Bp., 2013.
 - Elizabeth Badinter: A szerető anya: az anyai érzés története a 17-20. században. Budapest, 1999.
 - Gyáni Gábor: ["Most már abba is bele tanultam"](#) - Az anyaság mint társadalmi szerep egy napló tükrében. A hétköznapi élet története 2015. február 24.
 - Sarah Knot: [Az anyaság forradalma](#). Újkor.hu Világtörténelem 2019. 06. 13.
5. március 10. APÁCÁK, SZENTEK, BOLDOGOK
 - Katus László: [Várúrnők és apácák. Nemesasszonyok a középkorban](#). In: Uő: Ecclesiae semper reformanda et renovanda. Pécs, 2007.
 - Csepregi Ildikó: [Árpád-házi Szent Margit csodái](#). In: Az első 300 év Magyarországon és Európában. A Domonkos-rend a középkorban. Bp., 2017. 103–124.
 - Sz. Jónás Ilona: [Árpád-házi Szent Erzsébet három legendája](#).

- Horn Ildikó: Apácaélet a 17. században. In: Szabolcs Ottó szerk.: Politikai portrék, jogalkotások, intézmények a 17–19. századból. (A történelemtanári továbbképzés kiskönyvtára 4.) Bp., 1995. 67–77.
- Schéda Mária: Boldog vagy, Sára? Salkaházi Sára útja a vértanúságig. Budapest, 2006.

6. március 17. NÖNEVELÉS, MŰVELŐDÉS

- Kéri Katalin: [Korai hazai források a nőkről és tanuláshoz való jogukról](#). In: Orsós Anna, Trendl Fanni szerk.: Útjelzők a 70 esztendő s Forray Katalin tiszteletére. Pécs, 2012. 154–164.
- PUKÁNSZKY Béla: [A nőnevelés évezredei](#). Budapest, 2006.
- KORNIS Gyula: Nők az egyetemeken I. Napkelet 3. (1925/1.) 60–69. II. Napkelet 3. (1925/2.) 149–184.
- PAPP Júlia (szerk.): A zsoltártól a rózsaszín regényig. [Fejezetek a magyar női művelődés történetéből](#). Bp., 2014.
- Nagydiósi Gézáne: [Magyarországi női lapok a XIX. század végéig](#). Az Országos Széchényi Könyvtár évkönyve. Bp., 1957. 193–229.
- Kereszty Orsolya: [Nők nem formális tanulási lehetőségei a dualizmus kori Magyarországon](#). In: Vzdelávanie, vskum a metodológia. Karlovitz János Tibor, Torgyik Judit szerk. Komárno, 2013. 26–36.

7. március 24. NŐI MUNKAVÁLLALÁS

- Krász Lilla: Bábák és boszorkányok a kora újkori Magyarországon. Rubicon 2005/7. 37–40.
- Evelyne Sullerot: A női munka története és szociológiája. Bp., 1971.
- Schadt Mária: A „házi tücsöktől” a dolgozó nőig. In: Palasik Mária, Sipos Balázs szerk.: Házastárs? Vetélytárs? Munkatárs? A női szerepek változása a 20. századi Magyarországon. Bp. 2008. 156–168.
- Zsuga Tímea: [A női és a gyermekjogok szabályozásának története](#) a 19. és 20. században a dolgozó nők évszázada – A nők munkajogi helyzetének változásai a 20. században. Miskolc, 2013.
- Fónagy Zoltán: [„Úrilánynak nem illik kenyeret keresni”](#) – Dolgozó nők a boldog békeidőkben. A hétköznapi élet története blog 2014. szeptember 14.
- Kéri Katalin: Hölgyek napernyővel. Nők a dualizmus kori Magyarországon 1867–1914. Pécs, 2008.

8. március 31. SZERETŐK ÉS KÉJHÖLGYEK

- Fedeles Tamás: [„Néha szerelembe keveredett egy-egy nőcskével...” Mátyás király és szebbik nem](#). In: Csabai Zoltán, Dévényi Anna, Fischer Ferenc, Hahner Péter, Kiss Gergely, Vonyó József szerk.: Pécsi Történeti Katedra – Cathedra Historica Universitatis Quinqueecclesiensis. Pécs, 2008. 237–251.
- Doros Gábor: Küzdelem a leánykereskedelem és prostitúció ellen. Budapest, 1935.
- Petneki Áron: Venus játéka, ördög kísértése. Régi magyar források szexuális praktikákról. Rubicon 1998/6. 28–30.
- Mezei Barna: Büntetőjog és szexualitás Magyarországon. A nemi bűncselekmények megítélésénke változásai (16–19. század) Rubicon 1998/6. 31–32.

2021. ÁPRILIS 7. TAVASZI SZÜNET

9. április 14. A NŐ ÉS A POLITIKUM I. – URALKODÓK, KIRÁLYNÉK, KÉPVISELŐK

- Kanyó Ferenc: [Anjou Mária, a középkori Magyarország egyetlen királynője](#). Újkor.hu 2020. 09. 07.
- Sümegi József: [Cillei Borbála királyné](#).

- Bak János: Királynék bűnbak szerepben a középkori Magyarországon. Rubicon 2001/6. 16–19.
- Várkonyi Gábor: „Nekem azt kell tennem, amit mások akarnak”. Arisztokrata nők és közélet a kora újkori Magyarországon. In: Fábri Anna, Várkonyi Gábor szerk.: A nők világa. Művelődés- és társadalomtörténeti tanulmányok. Bp., 2007. 123–137.
- Poór János: [Mária Terézia](#). Rubicon 1992/4.
- Mona Ilona: Slachta Margit. Budapest, 1997.
- Strassenreiter Erzsébet: Kéthly Anna a politikus, a nő, a háziasszony. In: Palasik Mária, Sipos Balázs szerk.: Házastárs? Vetélytárs? Munkatárs? A női szerepek változása a 20. századi Magyarországon. Bp. 2008. 195–206.
- Palasik Mária szerk.: A nő és a politikum. A nők politikai szerepvállalása Magyarországon. Bp., 2007.

10. április 21. A NŐ ÉS A POLITIKUM II. – NŐK EGYESÜLETEKBEN

- Kovács M. Mária: A magyar feminizmus korszakfordulója. Café Babel 1994/1. 179–183.
- Tájékoztatás a Feministák Egyesületének céljairól és munkatervéről. Bp., 1905.
- Burucs Kornélia: Nők az egyesületekben. História 1993/2. 5–8.
- Pető Andrea: Napasszonyok és holdkisasszonyok. A magyar konzervatív női politizálás alaklata. Bp., 2003.
- Árvai Tünde: Városanyák. Mozaikok a pécsi nők 19-20. századi történetéből. Pécs, 2016.

11. április 28. HARCOS AMAZONOK – NŐK A HONVÉDELEMBEN

- Papp Júlia: [„... a nőket sehohsem látjuk valami vérengző foglalkozásban...” Székely Bertalan Egri nők című festményének történeti forrásai](#). Művészettörténeti Értesítő, 63 (2014/2.) 325–344.
- Szabó Mária: A nők és a hadsereg. Rubicon 2001/6. 30–33.
- Hahner Péter: Női szerepek a második világháborúban. Rubicon 2015/8. 63–80.
- Árvai Tünde: Honleányok. Honvédelmi nevelés és munka a leánylevente mozgalomban. Századvég 68. (2013/2.) 23–40.

12. május 5. TESTKULTÚRA ÉS DIVAT

- F. Dózsa Katalin: A viselettörténet története. In: F. Dózsa Katalin, Szatmári Judit Anna, Vér Eszter Virág szerk.: Divat, egyén, társadalom. A Divattörténeti Tudományos Konferencia Tanulmánykötete. Bp., 2016.
- Hatvany Lili – Bácskai Magda – Feiks Jenő – Ráth-Végh István: Öltözködés és divat. Pesti Napló könyvek. Bp., 1936.
- Bodnár Ilona: Lealacsonyítják-e a nők a sportot? In: Házastárs? Munkatárs? Vetélytárs? A női szerepek változása a 20. századi Magyarországon. Szerk. Palasik Mária–Sipos Balázs. Bp., 2005. 272–287.
- Borgos Anna: Madzsarné Jászi Alice a női testkultúra új útjain. Holmi 2013/5. 653–668.
- Kéri Katalin: Hölgyek napernyővel. Nők a dualizmus kori Magyarországon 1867–1914. Pécs, 2008.
- Mátay Mónika: Hamis Vénuszok: nődandyk a polgárok között. In: Bakó Boglárka, Tóth Eszter Zsófia szerk.: Határtalan nők. Kizártak és befogadottak a női társadalomban. Bp., 2008. 394–411.

13. május 12. JEGYAJÁNLÓ DOLGOZAT ÍRÁSA